

Livet på Hiskias tid av Irén Kärrbrant

Kopia på Shebna's överstycke ovan graven i Kidrondalen. Originalet finns i British Museum. Foto: Irén Kärrbrant

Livet på Hiskias tid

Kung Hiskias tid var en dramatisk period för Israels folk. Man skakade av sig den assyriska övermakten, templet renades, judendomen reformerades och Jerusalem befästes. Här får vi följa händelserna ur förvaltaren och överhovmästaren Shebnas perspektiv.

Det går inte en dag utan att jag längtar tillbaka till Jerusalem. Jag går ofta upp på taket och ber i riktning mot staden där jag levit hela mitt liv, fast jag aldrig kan återvända dit. Här i landet i öst är jag, den fördrivna judaiten Shebna, en främling och kommer att förbli.

Detta faktum är det värsta i straffet jag fick. Som förvaltare och överhovmästare hos kung Hiskia åtnjöt jag stor respekt. Jag klädde mig varje dag i finaste färgade linnekläder. Jag åt maten som kungen åt och jag hade stor makt, makt som gjorde mig övermodig. Kanske var det just vetskapen om att jag, och bara jag, hade nycklarna till Davids hus alla förråd och skatter som orsakade mitt övermod. Vad jag upplät kunde ingen tillsluta. Vad jag tillslöt kunde ingen upplåta. Jag kan inte låta bli att tänka: Om jag bara låtit bli att hugga ut graven i Kidrondalen hade kanske inte profeten Jesaja förbannat mig. Men i mitt högmod ansåg jag att jag var värdig denna fantastiska sista boning! Över ingången lät jag hugga in:

Shebnayahu: den Kunglige Förvaltaren. Det finns inget silver eller guld här bara hans och hans tjänarinnas ben. Förbannad vare den som öppnar graven. Revolt mot Assyrien

I nästan en generation har hela världen varit lydstat under Assyrien som alla städer har betalat höga skatter till. För fem år sedan när Assyriens kung Sargon dog och inte tillstods en värdig begravning ansåg jag och många fler att det var tid att revoltera mot dem. Vi var övertygade om att det var nu eller aldrig och hade hetsiga diskussioner med profeten Jesaja som var av en helt annan åsikt: Faraos beskydd kommer att bli er till skam, tillflykten under Egyptens skugga en förödmjukelse (Jes 30:3). Vid kung Hiskias måltider lyckades jag till slut ändå övertala honom att starta en revolt mot det stora Assyrien. Bud gick ut till de fenikiska städerna i nordväst, till filisteerna, till Moab och Ammon och alla ville vara med i revolten som innebar att helt resolut sluta betala de tunga skatterna. Endast Gatiten, filistén Padi vägrade och blev fångslad i Jerusalem.

Farao Shebitku och Egypten skulle rädda oss undan Assyriens ok! Varningstecken från Gud

Hiskia, vars namn betyder "styrka från Gud", brukade lyssna uppmärksamt på både mig och profeten Jesaja och när han tog sitt beslut var det med sin vanliga bestämda kraft och med mottot "Allt eller inget." Hiskias beslutsamhet hade ju visat sig vara till välsignelse för staden. Under hans far Ahaz regeringstid såg vi i förskräckelse hela Israel och Samarien falla under Assyrien. Vi ansåg detta vara ett varningstecken från Gud om hans avsky för avgudadyrkan.

Hiskia utgick med ett kraftfullt påbud om förnyelse av gudstjänsten i templet. Han samlade leviterna och prästerna, Arons söner som renade templet och offrade tjurar, vädurar, lamm och bocka som syndoffer för riket, för helgedomen och för Judah. Hiskia samlade folket från Beer Sheva till Dan, kvarlevan av de som räddats undan Assyriens hand, för att fira Pesach.

Leviterna ställde upp till tjänstgöring med cymbaler, psaltare och harpor och lät sjunga Davids och Assafs psalmer. Glädjen var stor för inte sedan Salomos tid hade något sådant som detta skett i Jerusalem. När prästerna stod upp, lyfte sina händer och välsignade folket med den prästerliga välsignelsen blev det alldeles tyst i folkmassan. Arons söners röster blev hörda och deras böner kom till himmelen, till hans heliga boning. Skatterna flödade in

Hiskia beslöt att offra brännoffer morgon och afton, vid nymånaderna och shabat så som det är skrivet i Herrens lag. Folket gav åter tionde av säd, vin, olja, honung och boskap och kungen lät inreda förrådkamrar för detta och skattkamrar fylldes av silver, guld och ädla stenar. Hiskia lät uppföra nya befästningar runt landets gränser och skatterna flödade in från handelsstäderna. Var skattekruka var stämplad med TILL KUNGEN på handtaget och platsen varifrån den kom, t ex från Gath, Gezer, Azekah, Lachish eller Libna. Jag, Shebna hade nyckeln till detta överflöd.

Hiskia lät i samma veva avskaffa alla altare och offerstoder i Judeen och asherorna höggs ner. Jag glömmer aldrig dagen då han i egen hög person bröt sönder Nechustan, kopparormen som Moses hade låtit gjuta i öknen och funnits i Jerusalem sedan Davids tid! "Här skall inte offras till någon annan än Herren själv, och det skall ske uteslutande i Jerusalem!", ropade han. Hiskias mur

Som den strateg han är lät han förbereda staden för Assyriens kommande hämnd. Han samlade oss, sina förnämsta män, och v

kom överens om att förutom att göra sköldar och skjutvapen i mängder, bygga en högre och starkare mur på Davids stads västra sida, mot Kidrondalen. Därtill lät han göra staden mycket större, en helt ny mur byggdes för att skydda alla de som bodde utanför staden på västra sidan av Davids stad d v s väster om Ostmakarens dal, på slutningen utanför Davids stad.

Hiskia samlade krigshövitsmännen på den öppna platsen vid stadporten och talade: Varen frimodiga och oförfärade, frukten icke och varen icke förskräckta för konungen i Assyrien och för hela den hop han har med sig ty med oss är en som är större än den som är med honom (2 Krön 32:7).Tunneln

Stadens innevånare hjälptes åt och byggde tornen högre i Davids stad och vi täppte till vattnet i de källor som låg väster om staden. Kronan på verket var idén om en tunnel som skulle leda Gihonkällans vatten in i Davids stad till en ny vattenuppsamlingsdamm som kom att kallas Siloam och arbetet sattes igång med två arbetslag i var sin ände som kom att mötas i mitten. Hela staden samlades för att se hur det friska vattnet från Gihonkällan flöt igenom tunneln under staden och dammen innanför murarna fylldes!Allting vände

Det var nu, i kung Hiskias fjortonde regeringsår, som allting vände från framtidshopp till rädsla. Just när jag fått klar min bekostade grottgrav började rapporter komma in genom sändebud om Sanheribs, kungen i Assyriens, framfart i Judeen. Jag hade gått ut för att inspektera min nygjorda grav. Där sökte Jesaja upp mig och ursinnig förbannade han mig och sa: Vad gör du här? Vem tänker du lägga här, eftersom du här hugger ut en grav åt dig? Du hugger ut din grav högt uppe, du urholkar klippan till en boning åt dig. Se, HERREN skall kasta dig långt bort, du starke man. Han skall gripa tag i dig med kraft. Han skall rulla ihop dig till ett nystan och kasta dig som en boll bort till ett vidsträckt land. Där skall du dö, och dit skall dina härliga vagnar komma, du skamfläck för din herres hus.

Och jag skall stöta bort dig från din plats och från din tjänst skall du bli avsatt. På den dagen skall jag kalla på min tjänare Eljakim Hilkias son. Honom skall jag klä i din dräkt, spänna på ditt bälte och lägga din myndighet i hans hand, så att han blir en far, för Jerusalems invånare och för Juda hus. Jag skall ge honom nyckeln till Davids hus att bära. När han öppnar skall ingen kunna stänga, och när han stänger skall ingen kunna öppna (Jes 22:16-22).

Jag försökte inte ens resonera med Jesaja. Han profeterade med myndighet och makt och jag förstod att det var ute med mig, som det också snart skulle vara ute med Jerusalem. Jag gick till min fina bostad och packade ihop mina tillhörigheter och flyttade in i ett av de överfyllda härbärgena i Jerusalem. Stad efter stad i Judeen hade börjat falla för Senaherib och flyktingar kom i massor.Försökte köpa sig fri

Modet föll i Jerusalem när den stora staden Lachish i sydväst blev belägrad. Då försökte Hiskia att köpa sig fri från den kommande belägringen av Jerusalem genom att skicka ett sändebud till Sanherib i Lachish med budskapet: Jag har för syndat mig; vänd om och lämna mig i fred. Vad du lägger på mig vill jag bära (2 Kon 18:14). Den assyriske kungen ålade Hiskia att betala tre hundra talenter silver och trettio talenter guld. I sin desperation att få ihop denna mängd guld lät Hiskia bryta loss dörrarna till Herrens tempel och skala av guldet från dörrposterna och skänkte det.

Folket stod och såg förskräckta på. Det var ju bara ett par år sedan som templets tjänst hade återinförts. Några dagar senare kom höga assyriska befäl och ställde sig utanför murarna och kungjorde att Sennacherib krävde total underkastelse. De försökte övertala folket att ge sig frivilligt till Assyrien. De ropade så att hela staden hörde. Kungens närmaste klarade inte att se hur folkets mod sjönk och ropade tillbaka Tala arameiskätjänare på arameiska, för vi förstår det språket och tala inte till oss på judisk (hebreiska) inför folket som står på muren (2 Kon 18:26). Men ropet blev bara högre: Hör den store kungens, den assyriske kungens, ord. Så säger kungen: Låt inte Hiskia bedra er. för han kan inte rädda er ur min hand. Låt inte Hiskia få er att förtrösta på HERREN när han säger: HERREN skall förvisso rädda oss (2 Kon 18:29).Tröstens ord från Jesaja

Belägringen kom. Hiskia rev sönder sina kläder och höljde sig i sorgdräkt och gick in i templet. Ingen kunde ta sig in i eller ut ur Jerusalem. Alla var modfällda utom Jesaja som talade tröstens ord och sa: Så säger HERREN: Frukta inte för de ord som du har hört och som den assyriske kungens tjänare har hädat mig med. Se, jag skall låta en ande verka i honom, så att han vänder tillbaka till sitt land, när han får höra ett rykte. Och jag skall låta honom falla för svärd i sitt eget land (Jes 37:6-7).

En lång tid förflöt och vi var hungriga och modfällda. Men undret skedde! En morgon vaknade jag av barn som ropade "Assyrierna är borta, många ligger döda utanför Jerusalem! Glädjen var stor för Herren hade räddat Jerusalem. Men det var också slutet på min tid i den heliga staden. Jag packade ihop ett knyte och gav mig iväg hit till landet i öst dit jag förvisats. Det är i sanning en förbannelse att aldrig få återse Jerusalem.

Irén Kärrbrant
Lic guide

Läs även Iréns berättelse om Maria från Magdala